

стига дори до Демотика, дѣто е лагерувалъ, но, заплашванъ отъ зимата, връща се въ България, слѣдъ като за втори пѣтъ сключва миръ съ Кантакузинъ¹⁾. Отъ тукъ нататѣкъ майката на Палеолога и бѣдащиятъ узурпаторъ Кантакузинъ въ борбата си единъ срѣщу другъ си служатъ съотвѣтно съ Александра и турскитѣ ханове. (Въ 1344 г. Анна измолва съдѣйствието на Александра срѣщу Кантакузина; Александъръ се съглася, но съ условие да му се прѣдадатъ деветѣтъ Родопски града, които Византия загубва навѣки, а което е по-важно, това е послѣдната и прѣдсмъртна българска печала. Тия градове, владѣни отъ византийцитѣ собствено отъ 1323 г., сж били чисто български, както се вижда и отъ имената имъ, съ изключение на три: Ἀγία Ἰουστίνα, Στενίμαχος, Ἀετός, Воденъ или Бачково? (Μπέανδρος), Козникъ (Κόσινκος), Чепино (Τζέπανα), Кричимъ (Κροζιμός), Перушица (Περυστίτζα) и Пловдивъ. Между останалитѣ условия на Александра къмъ Анна за помощта му срѣщу Кантакузина е било и условието да се отеглятъ и турцитѣ отъ Тракия. Вече отъ тукъ се вижда, че послѣднитѣ сж върлували близо до българскитѣ граници подъ Ямболъ, както се загатна при бѣлѣжкитѣ за Теодосиевото прѣбивание въ Сливенския мѣнастирь Епикерневъ и при сѣдбата на Парория. Прѣзъ врѣме на византийскитѣ междусобия най-видно участие взема българския герой Момчилъ, който става и жертва главно на тѣй нарастналото си около Родопитѣ могѣщество. Момчилъ, глава на едни полунезависими владѣния на югъ отъ Родопитѣ, става тѣй опасенъ за Византия и Кантакузинъ, че послѣдниятъ чувствуващъ се слабъ, за да го сломи самъ, повиква отново Смирненския Омарбей. Като най-юженъ авангардъ на българщината къмъ Егейско море, той бѣ и първата славянска жертва на турцитѣ²⁾).

1) Още на слѣдната година Александъръ нарушава мира, но, слѣдъ несполучливъ опитъ да вземе Демотика, билъ отблѣснатъ отъ повикания на помощъ кантакузиновъ съюзникъ Омаръ съ турската си орда. Ср. Кантак. II. 180—184.

2) Отношенията и зависимостта му отъ Александра не сж проучени. Владѣялъ е градоветѣ Меропъ, Перитеорионъ (днесъ Бурукале) и т. н. По изслѣдванията на Балчо Нейковъ, за които ще стане и по-нататѣкъ дума, Момчилъ е билъ родомъ отъ Факия, бургашко. Неговото начало е хайдутството и въ това отношение той може да се счита за родоначалникъ на хайдутството ни прѣзъ роб-